

OBVEŠČEVALEC

LETO II.

LITIJA, 1961

ŠT. 5

Stari Upravni odbor predaja posle novemu

Dne 10. V. je bila izvršena primopredaja starega UO novemu. Za predsednika je bil izvoljen tov. Bajec Aco. Zaradi odsotnosti predsednika tov. Jelnikar Harija je podal poročilo namestnik tov. Zorn Izток:

»Dosednji upravni odbor je bil izvoljen na zasedanju sveta dne 22. 4. 1960. Predsedoval mu je tov. Jelnikar Hari, obratovodja, ki je sedaj odsoten, zato podajam kot predsednik poročilo novoizvoljenemu upravnemu odboru v smislu prej omenjenih zahtev

citiranega predpisa. To poročilo dajem v pravočasnem roku na današnji seji v prisotnosti članov prejšnjega upravnega odbora, ki je bil izvoljen na delavskem svetu dne 27. 4. 1961. O delu upravnega odbora v pretekli poslovni dobi je seznanil delavski svet na kratko predsednik dosedanega upravnega odbora na zasedanju DS, dne 27. 4. 1961. O poslovanju podjetja v prejšnji poslovni dobi bom navedel pokazatelje, ki so predvsem važni in pomembni za člane upravnega odbora v njihovem poslovanju.

in sukalnici so bili nameščeni novi ventilatorji, v sukalnici so bili nameščeni v sanitarnem oddelku bojlerji, dalje še v mehanični delavnici in stročarni. V kotlarni so bile nameščene nove naprave za mehčanje vode, za stročarno so bile nabavljene nove garderobne omarice. Nabav-

Viri osnovnih sredstev:

— Sklad osnovnih sredstev	793 932 769
— inv. posojila za osnovna sredstva	68 308 820
— popravek vrednosti osnov. sred.	962 779 794
Skupaj	1 825 021 383

I. Količinska izvršitev plana 1960

	Preja		Cevke	Vrvice
	Enojna	Sukana		
Plan: Efekt, tone	3565,2	300,—	255,—	—
Bazne tone	3419,0	311,8	—	—
Proizvod.: Ef. tone	3834,1	340,4	368,2	—
Bazne tone	3957,8	344,2	—	—
Izvršitev: Ef. tone	107,54	113,46	144,39	—
Bazne	115,76	110,39	—	—
Plan efektivni za I. 1960	103,04	Povprečna Nm za leto 1960	34,02	
bazni	103,61	Povprečni % DC za 1960	1,34	
Izvršitev: efektivna . .	107,54	Plan: efektivni tone za leto 1961:	3740	
baza	115,73	bazne tone za leto 1961:	3745	

Predsednik UO tov. Bajec Aco

Produktivnost:

V odnosu na plan:	Celotni dohodek plan. cel. doh.	3 307 872 2 777 800	119,08 %
	Efekt. štev. del. ur	1 591 421,5	97,47 %
	Ef. štev. del. ur plan	1 632 700	
Planirani celotni dohodek za leto 1961		3 021 360,000	

II. Osnovna sredstva

O vsakokratnih spremembah osnovnih sredstev sklepa DS podjetja. Pri inventuri 31. decembra 1960 ni bilo inventurnih razlik pri osnovnih sredstvih.

Spremembe v stanju osnovnih sredstev

Vrednost osnovnih sredstev v začetku leta 1960 je znašala	1 391 662 767
med letom je bilo zabeleženo naslednje povečanje:	
— gradbeni objekti	13 063 201
— delovne priprave	4 653 725
Skupaj stanje in povečanje	1 409 379 693
zmanjšanje je naslednje	22 854 969
Stanje 31. 12. 1960	1 386 524 724

Povečanje osnovnih sredstev pri gradbenih objektih se nanaša na obnovitev in zamenjavo kablov v trafo postaji, ureditev in povečanje sanitarnih prostorov v predilnici vključno ureditev elektro instalacij, vodovodnih naprav in ogrevanja. Nameščeni so bili tudi v prostorih predilnice požarni prijavniki, zgrajena je bila nova garaža z vsemi pripadajočimi instalacijami.

Popolna in delna iztrošenost nekaterih osnovnih sredstev je zahtevala zamenjavo, izpopolnjevanje tehnološkega procesa pa nabavo nekaterih novih osnovnih sredstev.

Nabavljen je bil nov kompresor, ki ga rabimo v kotlarni za uravnavo tlaka in za pleskanje. Nabavljen je bil nov brusilni stroj za sodobnejše brušenje mikalnikovega okrovja, v stročarni

ljena je bila še razna oprema za sanitarije mehanične delavnice, sukalnice in stročarne itd.

Večina strojne opreme je izrabljena. Problematika o tem je obdelana v investicijskem elaboratu rekonstrukcije, katera bo predvidoma uresničena v letošnjem letu. Pogodbe z inozemskimi dobavitelji za dobavo opreme v zvezi z rekonstrukcijo so bile v letu 1960 sklenjene. Ni pa še sklenjena pogodba s firmo, ki bo dobavila pnevmafil naprave in dele za rekonstrukcijo klimanaprave.

Gradbena dela so v zvezi z rekonstrukcijo v glavnem zaključena, dobili smo pa že del domače opreme — blenderce. Pristančni stroji (Krušik-Zinser) bodo dobavljeni v decembru 1961 in I. ter II. mesecu leta 1962.

Oprema iz inozemstva že prihaja (kondicionirni aparat in stroj za vlaženje preje). Ostala oprema t. j. čistilnica, deli za prstančne stroje, dublirni stroj itd., bo pa dospela do konca leta 1961.

Izven programa rekonstrukcije so bili popravljani Platt prstančni stroji, 1 sukalni stroj, tik pred zaključkom je pa dokončna predelava raztezalk.

Podjetje ima 2 invest. kredita za osnovna sredstva in sicer:

— Invest. kredit v odplačevanju s saldnom 38 100 109

Navedeni kredit je bil dodeljen podjetju v letu 1954 iz Okrajnega inv. sklada in sicer v višini din 65 612 966 z odplačilno dobo 12 let po 5,5 % obrestni meri. Pri polletnih anuitetah din 3 770 700 smo v letih 1955 do 1960 odplačali že din 27 512 857.

— Invest. kredit v črpanju s saldnom 30 208 711

Za izvajanje rekonstrukcije nam je bil v letu 1959 dodeljen kredit iz Splošnega invest. sklada v višini din 275 508 000 za dobo 5 let po 4 % obrestni meri.

Osnovna sredstva skupne porabe:

Stanje v začetku 1960	334 706 932
stanje 31. 12. 1960	369 949 198
stanje 6. 5. 1961. delovnih sredstev sklada skupne porabe	5 289 060

Investicijski kredit

za SSP znaša 22 187 795

Najet je bil v letu 1958 iz ObLO inv. sklada in sicer za gradnjo stanovanjskega bloka, za dobo 25 let po 2% obrestni meri. Prva anuiteta zapade v plačilo 1. 8. 1961.

Sklad obratnih sredstev

Stanje 1. 1. 1960 443 235 426

Povečanje:

— 25% od denarnega sklada SOS 1 197 147
— odplačilo anuitet za obratna sredstva 796 365
— 25% iz denarnega dela SSP 1 357 357
Skupaj 446 586 295

Zmanjšanje za opravke iz leta 1959 14 662
Stanje 31. 12. 1960 446 571 633

Investicijsko posojilo za obratna sredstva

Stanje 1. 1. 1960 2 900 582
Zmanjšanje za odplačilo anuitete 796 365
Stanje 31. 12. 1960 2 104 217

Posebni kredit za obratna sredstva

Stanje 1. 1. 1960 in 31. 12. 1960 46 954 000

Da bi bilo članom upravnega odbora znano trenutno finančno stanje v podjetju, navajam nekaj podatkov s stanjem 6. 5. 1961:

Žiro račun 68 327 146 din
Upniki — nefakturirano 284 590 652 din
Dolžniki 384 858 345 din
Sklad obratnih sredstev 447 032 202 din
Posebni dop. kredit 46 954 000 din
Skupaj kredit in obratna sredstva 493 986 202 din
Denarna sredstva SSP za kadre 1 151 153 din
Denarna sredstva sklada osn. sred. 25 673 445 din

Problematika za I. kvartal 1961

Začetna zaloga per 1. 1. 1961 44 582,9 kg
Produkcija 1 025 124,7 kg
1. 1. — 31. 3. 1961
Prodaja 959 169,1 kg
Oddaja v sukalnico 91 816,2 kg
Vrnjena (reklamacija) preja 95,5 kg
Končna zaloga 18 817,8 kg

Plan. kvota: $3 \times 311,2 = 933,6$ ton
Produkcija: 1 025,1 t. j. 110%
Prodaja: 959,2 ton t. j. 103%

Torej sta bila produkcija in prodaja (kljub zelo kritičnem surovinskem stanju) še nad plansko kvoto, kar je treba oceniti kot znaten uspeh. Podrobno je bilo doseganje plana (v %) v prvem tromesečju, po produkciji in po prodaji takole:

	ja-nuar	fe-bruar	marec	skupaj
Produkcija	108	110	112	110
Prodaja	99	102,5	107	103

Absolutni padec zaloge znes 25,8 ton. To je odraz vedno ostrejšega povpraševanja na trgu, ki tokrat sovpadе s surovinsko krizo. Tako pride do skrajnega zmanjšanja zalog surovin in izdelkov.

Relativno zaostajanje prodaje za produkcijo je predvsem posledica poslabšane plačilne sposobnosti naših odjemalcev, na katero reagiramo potem mī z zmanjšanjem dobave preje ali celo s popolno ustavitvijo.

Kritične zaloge so bile praktično vse likvidirane. Odjemalci so pokupovali skoraj vse. Kritično surovinsko stanje (desortiranost in pomanjkanje) se razteza že od druge polovice decembra 1960 sem in se vedno bolj stopnjuje. Zato se kaže na tržišču še vedno navidezno »konjunktorno« stanje, kljub temu, da je opaziti določene znake, ki navadno napovedujejo stagnacijo (zlasti finančna nezmo-gljivost).

Z ozirom na količine surovin in količine uvožene preje momentalno še vedno lahko predvidevamo, da v tem letu plasma preje ne bo bistveno ogrožen, ali pa vsaj toliko, da stagnacija ne bo nastopila prej, kot v zadnjem kvartalu 1961. Sicer pa je take napovedi danes zelo težko dati, ker je vsa oskrba s surovinami in uvozno prejo še vedno polna negotovih faktorjev.

Doslej lahko ocenimo naše poslovanje v letošnjem letu pozitivno, saj nam je uspelo obstoječe težave še dokaj spretno premagati.

Delovna sila:

Omeniti moram še stanje glede delovne sile, ki je od lanskega leta dalje v stalnem upadanju.

Stanje 1. 1. 1960 780
Stanje 1. 1. 1961 733
Stanje 1. 5. 1961 717
pri čemer so všteti IO-obrati.

Je pa še nekaj rezervne oz. odvišne delovne sile, rešitev tega vprašanja se še obravnava tako, da ne bi bilo potreba izreči odpovedi delovnega razmerja tej odvišni delovni sili.

Tovarišice in tovariši! Prednje poročilo o poslovanju v pretekli dobi zajema le nekatere glavne momente. Potrebno bo v razpravi še dopolniti posamezne podatke, ki so podani v glavnem le s številskimi. Kljub težavam pa lahko trdim, da je bilo preteklo leto uspešno, tako v proizvodnji, kot tudi v delovanju upravnega odbora odnosno delovanju organov samoupravljanja. Bila je kar dobra povezava s tovarniškimi organizacijami tako, da so se važne stvari obravnavale povezano. Že na zadnjem zasedanju delavskega sveta, ko so bile volitve novega upravnega odbora je dosedanji predsednik upravnega odbora po-

vedal, kot tudi že prej direktor podjetja, da je bil zaključni račun potrjen za leto 1960 z nekaterimi pripombami bilančne komisije. Tudi jaz se dosedanjim članom upravnega odbora zahvaljujem za njihovo sodelovanje v pretekli poslovni dobi in pa discipliniranost glede udeleževanja sej, novemu pa želim, da se bo čimprej vživel v svojo odgovorno nalogo tako, da bo kos vsem zadnjim nalogam, ki niso majhne.

Pripominjam, da je delavski svet na zadnjem zasedanju dne 27. 4. 1961 dal razrešnico staremu odboru in da je s tem na današnji seji izvršena predaja poslov starega upravnega odbora novemu upravnemu odboru in da je v tem trenutku izvršen za nas pomemben dogodek v preko desetletnem delovanju organov samoupravljanja v našem podjetju. Na prihodnjem zasedanju delavskega sveta, ki bo v petek dne 12. 5. 1961 pa bova obadva predsednika poročala delavskemu svetu o prevzemu uprave po novem upravnem odboru. O prevzemu uprave po novemu upravnemu odboru, ki je izvršena na današnji seji se vodi zapisnik, ki ga potrdijo razen mene še predsednik novega upravnega odbora in pa vsi člani novega upravnega odbora.

IZVOLJEN JE NOV UPRAVNI ODBOR

Na zasedanju DS dne 27. aprila 1961 je bil izvoljen nov upravni odbor, ker je dosedanjemu že potekla mandatna doba. Volitve je izvedla volilna komisija ki je objavila naslednji izid volitev:

Izvoljeni so bili za člane UO:

Bajec Aco
Jelnikar Hari
Lovše Mirko
Semec Viktor
Semenič Olga
Vozel Ana
Wingert Elizabeta
Žibert Franc

Za namestnika pa:

Ribič Marija
Savinšek Tončka

DS JE DNE 21. 4. 1961 IMENOVAL KOMISIJE

Za pomoč pri delu organov samoupravljanja je delavski svet imenoval naslednje komisije:

KOMISIJA DELAVSKEGA SVETA

Komisija za sprejem in odpoved delovnih razmerij:

Muljavec Hine, predsednik, Bizjak Leon, namestnik, Bizjak Zlata, tajnik, Anton Albin, član, Semec Viktor, član, Stolica Marija, član, Lesjak Franc, član.

Komisija za izvenindustrijske Obrate:

Semenič Edo, predsednik, Lovše Mirko, namestnik, Bizjak Zlata, tajnik, Repina Martin, član, Krampušek Ida, član, Lesjak Franc, član, Laznik Emil, član, Ankon Albin, član, 1 člana volijo abonenti.

Komisija za disciplinska vprašanja:

Borišek Franc, predsednik, Zore Ivan, namestnik, Šuler Franc, član, Senica Ignac, namestnik člana, Tišler Hilda, tajnik. imenoval sindikat:

Semec Viktor, član, Koprivnikar Franc, namestnik člana.

Komisija za higiensko tehnično zaščito:

Stamatovski Niko, predsednik, Bizjak Konrad, namestnik, Lesjak Franc, tajnik, Hribar Ivan, član, Ribič Marija, član, Cvetan Milka, član, Pavliha Lojze, ml., član.

Komisija za kadrovska vprašanja:

Jelnikar Hari, predsednik, Bizjak Branko, namestnik, Rapl Lea, tajnik, Zore Ivan, član, Vidic Ana, član.

Komisija za požarno varnost:

Senica Maks, predsednik, Bajec Aco, namestnik, Lesjak Franc, tajnik, Borštnar Jože, član, Kos Justa, član, Primožič Darko, član, Jelnikar Rudolf, član.

Komisija za določitev delovnih mest, kjer je prepovedano delo žena in mladini in določitev delovnih mest, kjer se lahko zaposle invalidi:

Lesjak Franc, predsednik, Tuffar Marinka, namestnik, Rapl Lea, tajnik, Pavliha Lojze ml., član, Trentelj Pavel, član, Pustinek Jože, član, Habič Vida, član.

Komisija za štipendije:

Jelnikar Hari, predsednik, Bajec Aco, namestnik, Rapl Lea, tajnik, Lotrič Vida, član, Ankon Albin, član.

Komisija za odlikovanja:

Jelnikar Hari, predsednik, Njedly Zofija, namestnik, Rapl Lea, tajnik, Šuler Franc, član, Žibert Slavko, član, Semenič Edo, namestnik člana, Bric Marija, namestnik člana.

Komisija za stanovanjske zadeve:

Jelnikar Rudolf, predsednik, Bajec Aco, namestnik, Bizjak Zlata, tajnik, Majcen Milan, član, Kos Justa, član, Lesjak Franc, član, Borišek Franc, član.

Komisija za produktivnost in nagrajevanje:

Jelnikar Hari, predsednik, Zorn Iztok, podpredsednik, Peterca Branko, tajnik, Stamatovski Niko, član, Majcen Milan, član, Belec Ivan, član, Korošec Beti, član, Vovk Kati, član, Bajec Aco, član, Starman Martina, član, Jeriha Stanka, član.

Komisija počitniškega doma:

Zorn Iztok, predsednik, Ankon Albin, podpredsednik, Lesjak Franc, član, Semenič Edo, član, Repina Martin, član.

Uredniški odbor »Tovarniškega obveščevalca«:

Bizjak Branko, glavni urednik, Zorn Iztok, tehnični urednik, Rapl Lea, član, Ankon Albin, član, Tišler Hilda, član, Dernovšek Jože, član.

Komisija za praznovanje 1. maja, 20-letnice vstaje in 75-letnice obstoja podjetja:

Lotrič Vida, predsednik, Senica Maks, namestnik, Bizjak Branko, tajnik, Krnc Janez, član, Lebinger Jelka, član.

Upravni odbor pa je na seji dne 10. 5. 1961 imenoval tele komisije:

KOMISIJE UPRAVNEGA ODBORA

Komisija za sestavo tarifnega pravilnika:

Peterca Brane, predsednik, Ankon Albin, namestnik, Rapl Lea, Habič Lada, član, Žibert Slavko, Lea, tajnik, Semec Viktor, član, član, Bizjak Konrad, član.

Komisija za norme:

Lotrič Vida, predsednik, Bizjak Brane, namestnik, Zorn Teja, tajnik, Peterca Brane, član, Vovk Kati, član, Lajovic Brona, član, Habič Vida, član.

Izpitna komisija za priznanje polkvalifikacije:

Bizjak Brane, predsednik, Lotrič Vida, namestnik, Rapl Lea, tajnik, Lesjak Franc, član, Senica Maks, član, Baumgartner Ladislav, član, Peterca Brane, član.

Komisija za sestavo pravil, Pravilnika o delovnih razmerjih in ostalih pravilnikov:

Ankon Albin, predsednik, Ko-rošec Beti, namestnik, Rapl Lea, tajnik, Lesjak Franc, član, Senica Maks, član, Baumgartner Ladislav, član, Peterca Brane, član.

Komisija za pregled osnovnih sredstev:

Primožič Darko, predsednik, Bajec Aco, namestnik, Kos Slava, tajnik, Bizjak Konrad, član, Jel-nikar Rudolf, član.

Iz delovnih razmerij

Naši delavci prav gotovo berejo sestavke o delovnih razmerjih kajti opravka imajo vsak dan z raznimi problemi tako glede uveljavljanja pravic z njihove strani, kakor v izpolnjevanju dolžnosti in ob neizpolnjevanju teh in pri raznih ukrepih njihovih oddelkov. Zato smo se odločili, da vsa najvažnejša določila iz področja delovnih razmerij, ki jih vsebuje Zakon o delovnih razmerjih in Pravilniki podjetja, posredujemo članom kolektiva. V prihodnjih številkah bomo z delom nadaljevali tako, da bomo imeli to snov zbrano in bo imel vsakdo sam na razpolago zbirko in jo po potrebi v službi ali doma pogledal.

Še predno bi obravnavali snov iz delovnih razmerij, naj spregovorimo nekaj splošnih in zgodovinskih značilnosti o delovnih razmerjih.

Zakon o delovnih razmerjih je stopil v veljavo 1. 1. 1958. Sam zakon nalaga gospodarskim organizacijam, da s svojimi pravilniki uredijo delovna razmerja za svoje potrebe seveda v mejah zakona, pravilniki torej ne smejo vsebovati takih določb, ki bi nasprotovale zakonu. Do uveljavitve Zakona o delovnih razmerjih (v nadaljnjem skrajšano ZDR) so bili delovno pravni predpisi vsebovani v raznih predpisih, podjetja pa so imela prav tako ta določila raztresena v tarifnem pravilniku, pravilnih in drugih sklepkih organov samoupravljanja.

V zakon o delovnih razmerjih so sprejeta vsa načela, ki naj jih ima socialistično urejena država. Ta načela so plod dolgotrajnih borb delavskega razreda, ne samo pri nas, ampak na svetu sploh. Če se ozremo samo v čas bivše Jugoslavije, ali pa za 80 let nazaj, vidimo ogromne razlike. S pričetkom marksizma si je delavski razred pričel pridobivati osnovne pravice iz delovnih razmerij. V našem zakonu o delovnih razmerjih je delo svobodno, nima značaja prisilne narave. V njem je zajeta po Marksovem nauku pravica do dela, kar je izraženo tudi v naši ustanovi. Dalje so v zakonu vsebovane pravice do oddiha, osebne dohodke, do raz-

nega zdravstvenega varstva in zaščite pri delu, oskrbe v času nezaposlenosti in še ena važna, značilnost za našo državno ureditev, neposredno sodelovanje organov delavskega samoupravljanja in sindikata v vseh važnejših zadevah in sicer direktno ali posredno po komisijah.

I.

Notranja ureditev delovnih razmerij

Pravilnik o delovnih razmerjih, ki ga je sprejel delavski svet dne 27. 2. 1959 predpisuje za sklenitev delovnega razmerja sledeče splošne pogoje:

— oseba, ki vstopa v delovno razmerje mora biti stara najmanj 15 let ter telesno in duševno zdrava,

— s sodbo ji ne sme biti prepovedano opravljanje določenega poklica,

— mora imeti delovno knjižico,

— biti mora zdravniško pregledana, če prvič sklepa delovno razmerje ali ga sklene po presledku daljšem kot 6 mesecev ali če pride iz enega poklica v drugega.

Posebni pogoji za sklenitev delovnega razmerja pa so:

— ustrezati mora posebnim zdravstvenim pogojem glede na nevarnostno stopnjo del, na katera naj bi bila razporejena, kakor določajo varstveni predpisi, podrediti se mora prvemu in vsem kasnejšim občasnim pregledom in dati pregledu točne podatke o svojih skritih hibah,

— imeti mora kvalifikacijo, ki se zahteva za delovno mesto, katero naj bi zasedla,

— ustrezati pogojem za posebno strokovnost, če se ta zahteva,

— imeti mora še druge osebne lastnosti, ki se eventualno zahtevajo po posebnih predpisih,

— predložiti ob sklenitvi o delovnem razmerju delovno knjižico, dokazila strokovnosti, zdravstveno in vojaško knjižico ter vsa ostala dokazila zaradi ureditve

personalne evidence, pravic iz socialnega zavarovanja, otroških doklad in drugo,

— navesti morebitne obveze iz štipendije, ki jo je prejemal kje drugje,

— navesti točne podatke o družinskem stanju in o stanovanjskih razmerah, kar vse se vpiše v vprašalno polo ob vstopu na delo,

— pristati na pismeno obliko sporazuma o delovnem razmerju, če je ta predpisana po zakonu ali pravilniku pa tudi če ni predpisana, če jo podjetje zahteva,

— oseba, ki je sklenila delovno razmerje pa mora vse te spremembe, tako o družinskem stanju, spremembi priimka, kvalifikacije, stanovanja, spremembi vpisov v vojaško knjižico itd. obvezno prijaviti kar se do sedaj zelo pogosto opušča in je bilo treba podvzeti disciplinske mere.

Dopustni so seveda še drugi pogoji, vendar morejo biti prizadetu znani in sporazumno dogovorjeni, kajti če sporazuma ni, ne obstoji delovno razmerje. Sila važen je ob vstopu trenotek, kdaj je sklenjeno delovno razmerje. Oseba, ki pride z nakazilom iz Zavoda za zaposlovanje delavcev, dobi v podjetju napotnico za zdravniški pregled, kolikor je obvezen. Često misli, da je s tem že sprejeta na delo ali vsaj, ko prinese ugoden zdravstveni izvid. Temu pa ni tako, ker so to vse predpriprave za sklenitev delovnega razmerja. Oseba je po navadi še potem preizkušena ali pa tudi praktično (testirana) in šele po vsem tem opravljenem postopku sklepa o sprejemu komisija za sprejem in odpoved delovnih razmerij. Šele tedaj, ko je osebi sporočeno ustmeno ali pismeno, da je sprejeta, nastane delovno razmerje, po navadi pa se vselej sklene še pogodba na poizkušnjo. Poskusni rok traja zaenkrat lahko največ 1 mesec. V tem poskusnem roku pa vsaka stran t. j. delavec in podjetje lahko prekineta delovno razmerje brez odpovedi, samo s sporočilom, da zapušča oziroma da ga podjetje ne potrebuje.

Sporazum o sklenitvi delovnega razmerja mora biti pismen in sicer:

1. ob sklenitvi delovnega razmerja za določen čas,

2. če so z visokokvalificiranim delavcem dogovorjeni posebni delovni pogoji ter posebne pravice in obveznosti,

3. za delovna razmerja s tujimi državljani,

4. za delovna razmerja na poskušnjo,

5. če se dogovori krajši oz. daljši odpovedni rok (najmanj 15 dni do največ 6 mesecev),

6. za privolitev matere z otrokom do 7 let k nočnemu delu, kolikor bi bila razporejena na delo v izmeni, ki dela tudi v nočnem času,

7. za delovno razmerje z razporeditvijo na delovno mesto ali na delo, ki je nižje od delavčeve dejanske strokovne kvalifikacije,

8. za delovno razmerje z invalidom,

9. za delo bivših štipendistov, ki imajo obveznosti do podjetja,

10. za sporazum s pripravnikom, da bo najmanj 6 mesecev opravljal pripravniško dobo na delovnih mestih oziroma delih, kjer

naj spozna poslovanje podjetja in se usposobi za določeno samostojno opravljanje dela po posebnem programu podjetja.

Pismeni sporazum oziroma oblika je tudi potrebna po spremenjenem pokojninskem zakonu, kar v našem pravilniku še ni spremenjeno, če je delavec upokojen pa dela še naprej s polnim delovnim časom in prejema polovično pokojnino. Če ni sklenjen pismen sporazum je delovno veljavno, vendar ne dobi taka oseba 3% povišice na pokojnino.

Včasih delavci ne razumejo bistvenih sestavin delovnega razmerja. Delovno razmerje je razmerje, ki nastane med delavcem in gospodarsko organizacijo po ustmenem ali pismenem dogovoru o sprejemu na delo. Delavec mora osebno opravljati delo, torej ne more pooblastiti nekoga drugega, da bi ga nadomeščal pri delu. mora redni delovni čas, ki je po navadi 8 ur in mora za svoje delo prejemati dohodek.

Če teh bistvenih sestavin ni, ne obstoji delovno razmerje. Ob tej priliki naj omenimo, da se je v našem podjetju pripetilo, da je prišla neka tovarišica, da bi jo mati, ki ni bila zaposlena, nadomestovala pri delu. To seveda ni mogoče. Takšno delovno razmerje kot smo ga prej opisali, priznavajo predpisi iz socialnega oziroma pokojninskega zavarovanja kot delovno razmerje, ki je upoštevano za delovno dobo pri odmeri pokojnine, invalidnine in raznih drugih pravic. Delavec se mora v nadaljnjem pokoravati disciplini, seznanjen pa mora biti tudi s pravilniki, poleg seznanitve o samem delu. Veljavno delovno razmerje se sklene za nedoločen čas in če bi bilo naprimer sklenjeno le za gotovo dobo, ne bi obstajalo veljavno delovno razmerje. Lahko se sklene delovno razmerje tudi za določen čas le, če gre za opravljanje sezonskega dela ali za opravljanje drugega dela, ki traja po svoji naravi največ 3 mesece. Imamo pa še začasno delovno razmerje, ki ga lahko podjetje sklene za priložnostno delo ali za delo na delovnih mestih, kjer ni potrebe, da bi delavec delal poln delovni čas (to mora biti urejeno s pravilnikom), začasno delovno razmerje z osebami, ki jim to delo ni reden in glavni poklic, ampak imajo le dodatne dohodke za preživljanje kot na primer upokojenci, študenti itd. Tudi tu je treba pismene oblike pogodbe. Osebe v začasnem delovnem razmerju pa ne uživajo vseh pravic kot osebe v delovnem razmerju. Imajo prejemke iz tega razmerja v višini, o kateri so se domenili, imajo odrejeno delo, prav tako delovni čas v katerem morajo delo opraviti, imajo pravico do higiensko-tehničnega varstva pri delu in pravico do socialnega zavarovanja za nesreče pri delu ali poklicna obolenja. Nimajo pa pravice do denarnega nadomestila v času boleznih niti se jim taka doba ne šteje kot delovna doba priznana za pokojnino. Kolikor pa taka oseba dela reden delovni čas in ji je to glavni vir preživljanja, pride tudi začasno delovno razmerje v redno delovno razmerje in uživa potem pravice, ki ji gredo po zakonu.

Se nadaljuje.

Ankon Albin

Nekaj misli o dopolnitvah našega pravilnika o nagrajevanju

Več kot tri mesece je že, odkar je UO dal kolektivu v razpravo predloge za spremembe in dopolnitve Pravilnika o nagrajevanju po enoti proizvoda. Prav za prav je teh sprememb in dopolnitev toliko, da lahko govorimo o popolnoma novem pravilniku, ki mu pripada tudi drugačen naziv in to: Pravilnik o nagrajevanju po delu.

O novem pravilniku se je razpravljalo na celi vrsti bolj ali manj uspešnih sestankov po oddelkih in izmenah kakor tudi na sestankih družbenih organizacij v podjetju. Iznešenih je bilo precej pripomb, kritik in zahtev za opustitev ali dopolnitev obstoječih in za uvedbo novih meril za ugotavljanje učinka dela posameznih oddelkov, izmen in posameznih delovnih mest. Večina teh pripomb je bila upoštevana in vnešena v pravilnik — nekatere pa bodo vnešene, čim bo na razpolago dovolj gradiva, ki bo omogočilo postavitev meril. Ker so po tolikih sestankih člani kolektiva z novim pravilnikom seznanjeni, v okviru tega članka ne bomo na dolgo in široko razprav-

ljali o celotnem pravilniku, temveč se bomo dotaknili le tistih določil, ki so v primerjavi z določili starega pravilnika (druugačna) in tistih, ki jim bo pri vsakdanjem delu treba posvečati kar največ pozornosti.

Z novim pravilnikom v celoti odpravljamo tarifne postavke v razponu in osebno ocenjevanje. Odslej bo res vsak delavec, brez ozira na njegovo formalno kvalifikacijo, odnos do nadrejenih, podrejenih itd., za enako delo prejel enako plačilo.

Tudi v okviru službe vzdrževanja, v obratnih delavnicah in pri remontnih skupinah, kjer se nam je do nedavna zdelo nemogoče, bo z razvrstitvijo posameznih del v 12 kategorijah to izvedljivo.

Uveden je dodatek za staž v našem podjetju — za staž v podjetju se po predlogu priznava tudi čas, ki se borem in aktivistom NOB šteje v delovno dobo; višina dodatka je odvisna od višine obračunske tarife, ki je določena za posamezne kategorije in vrste del, ter od staža v našem podjetju.

Višina dodatka za staž je razvidna iz naslednje tabele:

Obračunska tarifa del. mesta	Dodatek na uro v dinarjih							
	Delovna doba v našem podjetju (leta)							
	do 5 let	nad 5 do 10	nad 10 do 15	nad 15 do 20	nad 20 do 25	nad 20 do 27,5	nad 27,5 do 30	nad 30 let
do 50	0.8	1.7	3.4	5.3	7.6	10.1	13.2	18
51—70	1.1	2.2	4.5	7.3	10.1	13.5	17.4	24
71—90	1.4	2.8	5.6	9.2	12.6	16.8	21.9	30
91—110	1.7	3.4	6.7	10.9	15.1	20.2	26.0	36
111—140	2.2	4.2	8.4	13.7	19.0	25.2	32.5	45
141—170	2.5	5.0	10.0	16.5	22.7	30.2	38.9	54
171—200	3.1	5.9	11.8	19.0	26.6	35.2	45.6	63
201—230	3.4	6.7	13.5	21.8	30.2	40.3	52.1	72
231—260	3.9	7.6	15.1	24.6	34.1	45.3	58.5	81
nad 261	4.2	8.4	16.8	27.4	37.8	50.3	65.2	90

Za pokritje izplačil gornjih dodatkov je bilo potrebno povečati rezervni sklad osebnih dohodkov za 5%, tako da znaša odslej 15%.

Namen tega dodatka je dvojen:

1. Stimulirati stalnost v podjetju t. j. zmanjševati fluktuacijo in

2. Simulirati starejše delavce, ki po individualnih merilih učinka (normah, akordih) ne dosežajo več tolikšnih uspehov kot njihovi mlajši — bolj čili delovni tovariši, pač pa s svojimi izkušnjami — teh pa ni mogoče vselej meriti — doprinašajo k skupnemu uspehu.

Obračun sklada osebnih dohodkov samo na osnovi proizvedenih oz. realiziranih enot proizvoda, brez upoštevanja stroškov proizvodnje, bi bil kratkoviden.

Izkušnje iz preteklega leta ter novi gospodarski predpisi v letošnjem letu, nam narekujejo, da kar se da povečamo produktivnost podjetja. Skrbeti moramo za čim boljše izkoriščanje vseh razpoložljivih sredstev. Da bi vse to dosegli, vsebuje Pravilnik o nagrajevanju po delu vrsto normativov, katerih izpolnitev je pogoj, da se posameznim ekonomskim enotam, oddelkom, izmenam in posameznim delavcem tudi izplačajo po proizvedenih enotah obračunani zneski osebnih dohodkov.

Pri neizpolnjevanju normativov se obračunani zneski osebnih dohodkov — glasom določil pravilnika — zmanjšajo. Pri doseganju boljših rezultatov pa se povečajo. Odbitki za neizpolnjevanje se vplačujejo v rezervni sklad osebnih dohodkov, od koder se črpajo tudi dodatki za boljše uspehe. Ti korekturni normativi tvorijo pravzaprav jedro našega novega pravilnika in je zato dobro, da si jih vsaj nekaj podrobno ogledamo (navajanje vseh normativov bi preseglo okvir tega članka — večina članov kolektiva pa je bila, kot je uvodoma že povedano, s celotnim osnutkom pravilnika kakor tudi s korektnimi normativi že seznanjena).

Na primer:

1. **Normativ stroškov.** Zmanjšanje oziroma povečanje stroškov se ugotavlja na podlagi planskih cen — z mesečnim obračunom po ekonomskih enotah.

Za vsakih 1 000 000 din znižanja stroškov se poveča sklad osebnih dohodkov za 425 000 din.

Za vsakih 1 000 000 povečanja stroškov, pa se od zneska osebnih dohodkov, obračunanega na podlagi proizvedenih enot proizvoda, odbije 212 500 din ter se jih prenese v sklad skupne porabe. Za enkrat se na ta način korigira samo skupen znesek os. doh. vsega podjetja. Čim pa bo obračun

stroškov po posameznih ekonomskih enotah dovolj natančen in zanesljiv bi prešli na obračunavanje po posameznih enotah.

2. **Normativi produktivnosti dela:** Znesek osebnih dohodkov, ki naj ga za vsako proizvedeno enoto proizvoda prejme posamezna ekonomska enota ali oddelok, izmena, je odmerjen na osnovi števila delavcev na posameznih delovnih mestih in od višine obračunske tarife, ki je določena za ta delovna mesta. Število delavcev na posameznih delovnih mestih pa je odvisno od količine dela, ki ga je potrebno opraviti za izpolnitev planskih nalog podjetja.

Ker pa se količina dela med letom zaradi spremembe povprečne Nm preje, spremembe surovine, rekonstrukcije itd., močno spreminja, je treba sproti ugotavljati tudi spremenjenim pogojem potrebno število delavcev. To nam omogočajo normativi, določeni s pravilnikom.

Ekonomska enota, oddelok ali izmena prejme na podlagi proizvedenih enot proizvoda obračunan znesek osebnih dohodkov s pogojem, da je izpolnil tudi normativ produktivnosti. Če je produktivnost večja (t. j. če je delo opravilo manj delavcev), se znesek os. doh. poveča oziroma se v nasprotnem primeru zmanjša.

Oglejmo si učinek teh normativov na primeru obračuna za oddelok predilnice II.

Po pravilniku je potrebno: — Predica — za posluževanje ene vrh 0.000159 delovne ure.

— za natik enega navitka predpreje 0,00437 del. ure.

— Snemalna kolona:

— za snemanje enega kopsa (ϕ teža 80 gramov) 0,0025 del. ure.

— Pomožno osebje:

— za eno vrh 0,00038 del. ure.

Da bi lahko s pomočjo gornjih normativov izračunali število potrebnih delovnih ur, moramo najprej ugotoviti količino opravljene dela.

Primer:

Količino dela predstavljajo:

— za posluževanje in pomožna dela: izvršene vretenske ure prstančnih strojev,

— za manipulacije: natakneni navitki predpreje in sneti kopsi.

Število izvršenih vretenskih ur dobimo tako, da število vreten, ki so v obračunskem mesecu obratovala pomnožimo z urami obratovanja.

Primer: V predilnici 2 je v obračunskem mesecu obratovalo 7 strojev po 404 vreten in 19 strojev po 372 vreten, t. j. skupaj 9896 vreten.

Izmena A je delala 29 izmen in v tem času izvršila

$9896 \times 29 \times 7 = 2\ 008\ 888$ vretenskih ur.

Število navitkov, ki so bili natakneni in število kopsjev, ki so bili sneti, dobimo tako, da ef. »suhoc«² produkcijo prstančnih strojev delimo s povprečno težo navitka oz. kopsa.

Pri izračunu števila nataknenih navitkov predpreje, moramo upoštevati tudi odpadke, ki nastajajo na prstančnih strojih (predpreje in krožke), teh je povprečno 3,5%.

Za 1 kg preje je torej potrebno 1,035 kg predpreje.

Povprečne teže formatov so na primer:

— navitki VRF 0,5 kg
— kopsi PS 0,08 kg

Primer: V obračunskem razdobju je izdelala izmena A 52 200 kilogramov preje.

Število nataknenih navitkov:

$$\frac{52\ 200 \times 1,035}{52\ 200} = 108\ 054$$

Število snetih kopsjev:

$$\frac{52\ 200}{0,08} = 652\ 500$$

Iz gornjih podatkov že lahko izračunamo število ur po normativu.

Predice: — za posluževanje $2\ 008\ 888 \times 0,00159 = 3\ 194$ ur

— za natik

$108\ 054 \times 0,00437 = 471$ ur

Skupaj 3 665 ur

Snemalna kolona:

$652\ 500 \times 0,00250 = 1\ 656$ ur

Nadzor. pomožno osebje:

$2\ 008\ 888 \times 0,00038 = 763$ ur

Skupaj 5 994 ur

Tako dobljene potrebne delovne ure po normativu primerjamo z izvršenimi delovnimi urami. Za vsako manj porabljeno delovno uro prejme izmena predilnice II. 94 din dodatka, a za vsako delovno uro preko normativa se od obračunanega zneska os. dohod. odbije 47 din.

Na podoben način korigiramo obračunane osebne dohodke tudi v ostalih ekonomskih enotah in oddelkih.

3. **Ostali normativi:** V posameznih ekonomskih enotah, oddelkih, je treba poleg normativov, stroškov in produktivnosti izpolniti še vrsto drugih; n. pr. o odpadkih, deformiranih kopsih, kvaliteti svitkov v čistilnici, kvaliteti kopren na mikalniku, kvaliteti vzdrževalnih del, o zastojih, realnosti norm, zaloga, reklamacijah itd.

Izpolnjevanje vseh navedenih normativov zagotavlja tudi ekonomičnost in rentabilnost poslovanja ter opravičuje izplačevanje obračunanih zneskov osebnih dohodkov.

Člani kolektiva so večkrat postavili vprašanje realnosti vseh teh normativov. Na podlagi pozicij obratov za tri pretekle mesece lahko trdimo, da so normativi z nekaterimi izjemami, — ti pa bodo popravljani, — realni ter dokazujejo, da bodo močna vzpodbuda in kažipot za doseganje še boljših rezultatov.

Gornje vrste so le bežen pregled o nekaterih poglavjih novega Pravilnika o nagrajevanju po delu. Kljub dejstvu, da pomeni novi pravilnik, v primerjavi s prejšnjim, velik korak naprej pa pušča še vrsto odprtih vprašanj, ki jih bo treba čim prej rešiti. Tako vprašanje merjenja učinka v administraciji, obračun stroškov po ekonomskih enotah, notranja delitev osebnih dohodkov po ekonom. enotah in oddelkih.

V prihodnjih številkah bomo o nakazanih problemih še spregovorili.

A. E.

Tudi sindikate čakajo odgovorne naloge...

(Z občnega zbora občinskega sindikalnega sveta).

Poročilo na Občnem zboru Občinskega sindikalnega sveta, ki je bil dne 13. maja 1961, in pa živahna diskusija, sta nam kazala celo vrsto problemov, ki tarejo sindikalne organizacije po naših podružnicah. Iz razprave je razviden tudi velik napredek, ki so ga dosegle posamezne organizacije.

Novi gospodarski predpisi narekujejo sindikatoma, da se organizacije še bolj vžive v gospodarjenje podjetja in v delavsko upravljanje, zlasti sedaj, ko prehajamo na načelo neposrednega upravljanja, na decentralizacijo in na novo delitev dohodka po delu. Naloga sindikatov je seveda v zvezi s tem zelo odgovorna. Potrebne so številne razlage, dosti razumevanja, potrebna je splošna družbena vzgoja, da bodo proizvajalci razumeli bistvo novih ukrepov tako v gospodarstvu kot v delavskem upravljanju.

Razpravljanje o družbenem standardu je pokazalo, koliko je bilo storjenega in kaj nas še čaka. Velik problem je še vedno stanovanjska izgradnja, ki ga po svojih močeh rešujeta podjetje in občina. Vendar kljub vsem naporom največ zaradi pomanjkanja sredstev ni mogoče zadostiti naraščajočim potrebam.

Družbena prehrana še ni organizirana tako, da bi bila dostopna vsemu delavstvu. Najlepše je to poskrbljeno v Predilnici in Tovarni usnja Šmartno. Posebno je pereče to vprašanje za sezonske delavce ter za delavce manjših podjetij, ki ne zmorejo sama vzdrževati obratov družbene prehrane. Rešitev bi bila v povezavi z gostinskimi obrati ali pa ustanovitve ustrezne ljudske kuhinje. Beseda je stekla tudi o letovanju članstva. Močnejše sindikalne po-

družnice so ta problem rešile v zadovoljstvo svojemu članstvu ter imajo ustanovljena svoja »oporišča« zlasti ob morski obali. Na slabšem so spet manjša podjetja. Zato so delegati izrazili mnenja, da bi se ustanovila nekaka občinska počitniška kolonija in tako ne bi bili prikrajšani delavci manjših podružnic.

Občni zbori sindikalnih podružnic so pokazali, da se nekatere organizacije ne zanimajo dovolj za komunalno problematiko, za vse od družbenega upravljanja pa do življenjskega standarda vseh prebivalcev komune. Sindikatu n. pr. ne sme biti vseeno, kako dela zbor proizvajalcev s sredstvi, ki so jih ustvarili njegovi člani. Vsekakor pa je potrebno večje udeleževanje članov v organih komunalne samouprave (v raznih svetih). Negativna stališča nekaterih ljudi do teh vprašanj, ki se še nadalje najbolj počutijo kot individualisti, nimajo perspektive in so obsojeni na propad.

Z uvajanjem novega sistema se pojavljajo določene težave. Ne smemo misliti, da bomo premagali vse probleme samo s fizičnim naporem, ampak je tu važno predvsem znanje in boljše poznavanje naših smernic in načrtov. Zato so dajale sindikalne podružnice precejšnjo važnost izobraževanju in priučevanju. Uspehi raznih tečajev in seminarjev so bili razveseljivi posebno tam, kjer so bila predavanja kvalitetna, praktični pouk pa nazoren.

Iz vsega moremo zaključiti, da se je vloga sindikata sedaj, ko se ni treba izgubljati v mezdskih razprtijah, močno povečala, zlasti ne moremo pogrešati njegovega udeleževanja v komunalni skupnosti, pri demokratizaciji notranjih odnosov, decentralizaciji delavskega upravljanja in posebno pri delitvi dohodka.

J. D.

Kaj nam prinašajo novi instrumenti?

Že v tretji številki »Obveščevalca« je bilo govora o novi delitvi dohodka in o pomenu nove delitve za nadaljnjo krepitev našega gospodarstva ter o ukrepih, ki jih bomo morali podvzeti za dobro gospodarjenje v podjetju. Ponovno bi radi podčrtali pomembnost teh sprememb, na drugi strani pa vam želimo s shemo prikazati delitev dohodka.

Novi instrumenti zasledujejo:

1. da se ustvarijo čimbolj enaki pogoji za doseganje dohodka. To bo doseženo s tem, ker bodo veljali, razen manjših izjem, za vse gospodarske organizacije enaki instrumenti delitve. Na primer dohodek bo po novih instrumentih obdavčen s 15%, dočim je bila v preteklosti ta obdavčitev različna oz. progresivna. Na primer naše podjetje je v preteklem letu bilo obdavčeno na dohodku

s 50%, celotno gospodarstvo Slovenije pa na primer v letu 1959 z 8,9%.

2. Da se ustvarijo pogoji za nagrajevanje po delu in uveljavi socialistično načelo o nagrajevanju: »Vsakomur po njegovem delu in prizadevanju«. Delavec kot proizvajalec naj bi v resnici postal udeleženec na doseženem dohodku. S tem bi se ustvarila soodgovornost in tudi zainteresiranost vsakega delavca za uspehe kolektiva.

3. Da se zmanjša razlika med vrednostjo dinarja, ki bremeni poslovne stroške in dinarjem, ki bremeni sredstva iz čistega dohodka. Dejstvo je, da je bila ta razlika pri dosedanjem sistemu delitve dohodka zelo velika. Posledica tega je bila, da se je vse premalo razpravljalo o znižanju poslovnih stroškov. Če je šel izdatok med materialne stroške, je

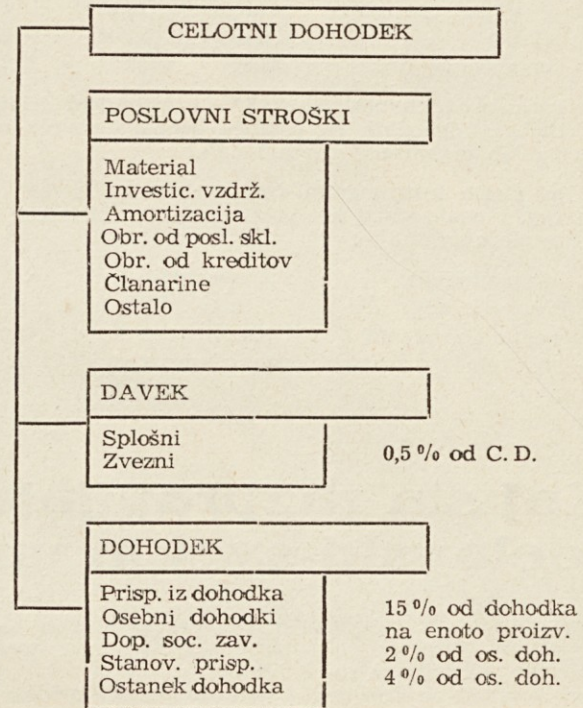
bilo redkoma postavljeno vprašanje smotnega trošenja. Čeprav s sedanji spremembami ta dvojnina vrednost dinarja še ni v celoti odpravljena, pa je znatno bolj izenačena.

Težišče sprememb v prihodnje bo v popolni izenačitvi vrednosti dinarja. V prihodnje naj bi obdavčitev dohodka prenehala. Ostala naj bi le dva osnovna ele-

menta za obračunavanje obveznosti do družbe:

Po eni strani vložena sredstva, po drugi pa delo — osebni dohodki. Obremenitev obeh elementov bo terjalo od proizvajalcev, da kar najbolj smotno uporabijo vložena sredstva t. j. osnovna in obratna sredstva, po drugi strani pa smotno zaposle delovno silo t. j. večanje produktivnosti.

Shematično prikazana delitev celotnega dohodka

Osebni dohodki — bruto	
Neto osebni dohodki	15% od bruto
Proračunski prisp.	
Socialni prisp.	
Dop. prorač. prisp.	5% od pr. pr.
Ostaneček dohodka	
Prisp. v sk. rez. sklad	2% od ost. doh.
Prisp. od izr. doh.	
Prisp. za dr. inv. skl.	20% od č. ost.
Čisti doh. gosp. org.	
— sklad skupne por.	
— sklad osn. sredst.	
— nerasp. sredstva	

* 25% od dela čistega dohodka, znižanega za dol. povpr. plače, ki presega 6% skupnih obratnih in osnovnih sredstev.

Primer razdelitve celotnega dohodka:

Bruto produkt		%
3 020 000		100,00
A. Poslovni stroški:		
1. Material	2 270 000	75,10
2. Investicijsko vzdrževanje	55 000	1,84
3. Amortizacija	62 000	2,06
4. Obresti od poslovnih skladov	34 000	1,12
5. Obresti od kreditov	31 600	1,05
6. Članarine	13 400	0,44
7. Ostali stroški	44 900	1,49
B. Davek po določeni stopnji		
splošni	15 100	0,50
zvezni	9 000	0,30
C. Dohodek	485 000	16,10

Iz spodnjega izračuna vidimo, kako se povečajo skladi gospodarske organizacije pri znižanju delovne sile, enaki proizvodnji in enakih povprečnih neto plačah.

Bruto produkt	3 020 000
Dohodek	485 000
Proizvodnja	3 740 ton ϕ Nm 34
Povprečna neto plača	22 400 din

	a	b	I-x
Število zaposlenih	740	600	81,1
Produktivnost	5,05	6,23	123,5
Ostanelek dohodka	73,05	136,15	181,0
Prispevek iz dohodka	103,33	113,99	110,2
Skladi OLO, ObLO	8,20	18,44	225,0
Skladi gosp. organizacij	32,81	73,75	225,0

Pri povišanju produktivnosti za 23,5% z znižanjem delovne sile pri enakih osebnih dohodkih se ostanelek dohodka poveča za 81%, skladi gospodarskih organizacij pa za 125%.

Ako bi po starih instrumentih delitve dohodka, hoteli obdržati sklade gosp. org. v enaki višini kot pri novi delitvi, bi morali zmanjšati povprečne plače za 22,5%:

Bruto produkt:	3 020 000 000 din
Proizvodnja:	3 740 ton ϕ Nm 34
Število zaposlenih:	740
Dohodek:	485 000 000 din

Kaj sta razpravljala in sklepala delavski svet in upravni odbor

Na zasedanju DS 21. aprilabavo telefonskega aparata za potrebe sekretariata v znesku din 500 000.

DS je potrdil predlog upravnega odbora o spremembi čl. 64 veljavnega tarifnega pravilnika v zvezi s povračilom stroškov za vožnjo na delo z vlakom in avtobusom in sicer:

Stroške za prevoz delavcev na delo z železnico ali avtobusom povrne podjetje v breme materialnih stroškov in sicer le nad 600 din in le ceno za II. razred na podlagi predložitve mesečne vozovnice oziroma predplačilne karte. Zneski nad 600 din se povrnejo le onim, ki so se jim doslej vračali na podlagi sklepov upravnega odbora in delavskega sveta. Na novo pa se vrnejo stroški le onim, s katerim bo to sklenjeno ob nastopu službe oziroma sklenitvi delovnega razmerja.

Na zasedanju dne 27. 4. 1961 je DS razpravljala o predlogu za odpis drobnega inventarja. Mnenja je bil, da se je do sedaj premalo pazilo na drobn inventar, čeprav so bili posamezniki zanj zadoščeni. Manjkajoči predmeti po mnenju DS niso bili odnešeni iz podjetja ampak so zmanjkali zaradi malomarnega poslovanja. DS zato ni ugodil predlogu za od-

pis tega inventarja in je naložil zadolženim osebam, da ponovno poišče vse možnosti, da bi inventar našli. O tem bo DS ponovno razpravljala tudi na enem izmed prihodnjih zasedanj.

Razpravljala je tudi o predlogu komisije za odpis primanjkljajev v IO-obratih in sklenil, da se za polovični znesek primanjkljaja obremeni osebno upravnik IO-obratov. Ko je delavski svet razpravljala o delu organov samoupravljanja, so med drugim člani DS predlagali, da bi bilo važnejše sklepe sproti razobesiti tudi na oglasne deske v oddelkih, posebno tiste, ki se nanašajo na delo oddelkov. Tov. Lesjak je poročal, da je bilo delo varnostne službe v preteklem letu dobro organizirano. So pa še stvari, ki bi se dale izboljšati, kar bomo skušali popraviti v letošnjem letu. Povedal je, da je bilo naše podjetje za delo varnostne službe v preteklem letu pohvaljeno od Okrajnega zavoda za socialno zavarovanje, ker smo znatno znižali število nesreč pri delu. Zato smo prejeli tudi nagrado v znesku 90 000 din, ki jo je treba razdeliti med posamezne člane, ki so k zboljšanju največ pripomogli. Za razdelitev teh na-

grad je bila imenovana posebna komisija. Tudi UPRAVNI ODBOR je na seji dne 19. 4. 1961 razpravljala o poročilu po pregledu zaključnega računa. Razpravljala je tudi o dopolnitvah Tarifnega pravilnika oz. o obračunskih tarifah, o dodatku za staž v podjetju in je predlagala dopolnitve v potrditev DS.

Tov. Pekl Sabini delavki v predilnici I je odobril 20 dni neplačanega dopusta. Tov. Pajtlar Emiliji, delavki v predilnici je odobril skrajšan delovni čas za nego otroka, po Zakonu o delovnih razmerjih, za dobo 1 mesca. Tov. Kovač Cilki, delavki v predilnici I je odobril 1 mesec neplačanega dopusta.

UO je sklenil, da se v letu 1961 sprejme na počitniško prakso: 2 študenta iz Ekonomske fakultete, 4 dijake iz Ekonomske srednje šole, 2 dijaka iz Srednje tehniške tekstilne šole, 1 učenca iz Industrijske kovinarske šole, 1 študenta iz Tekstilne fakultete in 2 dijake iz ostalih šol, za katere praksa ni obvezna.

V zvezi s tem je tudi sklenil, naj počitniška praksa ne traja več kot 1 mesec, razen za tiste, za katere je dvomesečna praksa obvezna.

Elementi dohodka	Delitev po novih elementih ϕ plača 22 400 din	Delitev po starih elementih ϕ plača 17 400 din	Delitev po starih elementih ϕ plača 22 400 din	
Prispevek iz dohodka	103 325	179 743	174,0	179 743
Neto plače	199 200	154 440	77,5	199 200
Proračunski prispevek	48 000	31 200	65,0	39 843
Socialni prispevek	70 400	52 800	75,0	67 426
Dopolnilni prorač. prispevek	2 400	1 560	65,0	1 992
Dopol. prispevek za soc. zavarova	6 400	4 800	75,0	6 129
Stanovanjski prispevek	12 800	9 600	75,0	12 259
Skupni rezervni sklad	1 461	1 017	69,7	—
Družbeni invest. skladi	8 203	17 250	210,0	17 250
Skladi gospodarskih organizacij	32 811	32 590	99,0	—
Dohodek	485 000	485 000	100,0	523 842

Skladi 32,8 milij. din Skladi 32,6 milij. din Skladov ni — za plače pri ϕ plači 22 400 din pri ϕ plači 17 400 din zmanjka 38,8 milij. din

Iz prikazanih primerov je razvidno, da je nova delitev za podjetje veliko ugodnejša in da je produktivnost stimulirana progresivno. Za stare instrumente pri katerih je bila osnova za delitev dohodka med družbo in kolektivom minimalni osebni dohodek, pa to nikakor ne moremo trditi.

Lahko rečemo, da z novo delitvijo postaja produktivnost imperativ pri poslovanju podjetij in ne samo lepo zvoneča fraza.

grad je bila imenovana posebna komisija.

Tudi UPRAVNI ODBOR je na seji dne 19. 4. 1961 razpravljala o poročilu po pregledu zaključnega računa. Razpravljala je tudi o dopolnitvah Tarifnega pravilnika oz. o obračunskih tarifah, o dodatku za staž v podjetju in je predlagala dopolnitve v potrditev DS.

Tov. Pekl Sabini delavki v predilnici I je odobril 20 dni neplačanega dopusta. Tov. Pajtlar Emiliji, delavki v predilnici je odobril skrajšan delovni čas za nego otroka, po Zakonu o delovnih razmerjih, za dobo 1 mesca. Tov. Kovač Cilki, delavki v predilnici I je odobril 1 mesec neplačanega dopusta.

UO je sklenil, da se v letu 1961 sprejme na počitniško prakso:

2 študenta iz Ekonomske fakultete,

4 dijake iz Ekonomske srednje šole,

2 dijaka iz Srednje tehniške tekstilne šole,

1 učenca iz Industrijske kovinarske šole,

1 študenta iz Tekstilne fakultete in

2 dijake iz ostalih šol, za katere praksa ni obvezna.

V zvezi s tem je tudi sklenil, naj počitniška praksa ne traja več kot 1 mesec, razen za tiste, za katere je dvomesečna praksa obvezna.

L. R.

NAŠ DELAVEC

OKORN MIRKO

20. 3. 1961 umrl

Sredi dela nas je zapustil naš delavec Okorn Mirko. V našem podjetju je bil zaposlen od leta 1923 do leta 1941 vseskozi kot predilec na selfaktor strojih.

Med okupacijo je bil kot politični osumljenec aretiran in poslan na delo v Nemčijo. Od tam se je vrnil aprila 1945.

Po osvoboditvi se je zaposlil pri nas spet januarja 1946 in delal do 1948. leta kot vodja čistilne kolone. Od 1948 do 1950 je bil v Mostarju, kjer je sodeloval pri montaži nove predilnice. Ko se je vrnil iz Mostarja, se je zaposlil spet v Predilnici Litija, in sicer od 7. 2. 1951 in je delal kot vodja remonta v predilnici in kot podmojster pri remontu.

Dobrega tovariša bomo ohranili v trajnem spominu.

REKONSTRUKCIJA

Mikalniki

S prestavitvijo mikalnikov in s predelavo na posamični pogon, se je začela načrtna rekonstrukcija tega oddelka, katera bo trajala še nekaj let. Upoštevati je treba, da v tem oddelku iz objektivnih razlogov še ni bilo veliko narejenega. Vzrok temu je bilo pomanjkanje deviz za nabavo nadomestnih delov, — posebno oblog, zaradi novitet, ki so se v po vojnih letih pojavile, se pa nismo mogli odločiti za dokončno ureditev tega oddelka. Ker se je kljub temu z vzdrževanjem precej napravilo, lahko rečemo, da stroji zadovoljivo delajo, vendar še ne tako kot bi morali.

V programu rekonstrukcije smo predvideli sledeče:

1. Postopoma bomo še naprej izmenjavali obloge t. j. da bomo v celoti prešli na jeklene obloge. Praksa je namreč pokazala, da za naše prilike te bolj odgovarjajo kot elastične, ker lepše »odpirajo« vlakna in je zato nopavest koprne manjša.

2. Izmenjali bomo istrošene mikalne pokrovčke s polelastičnimi. Rezultat glede nopavosti se bo s tem še popravil.

3. Zamenjali bomo istrošene ležaje snemalnih sekiric in sekirice.

4. Na vseh strojih bomo nadaljevali z izmenjavo drsnih ležajev na kroglične ležaje in to ne samo na tamburjih, temveč tudi na pretrgalnih valjih.

5. Izdelali in zamenjali bomo pogon loncev in odvajalne glave.

6. Izpremenili bomo tek okrovja t. j. izdelali bomo pogon, pri katerem bomo lahko menjali brzine okrovja pri predelavi različnih surovin.

7. Uredili bomo hitrejši in enostavnejši transport svitkov med čistilnico in mikalnico.

8. Uredili bomo zaščitne naprave na strojih.

Z navedenimi deli bomo dosegli sledeče:

1. Potrošnja energije (elektrike) so bo znižala.

2. Kvaliteta v pogledu nopavosti in enakomernosti koprne se bo izboljšala.

3. Znižali bomo odpadke.

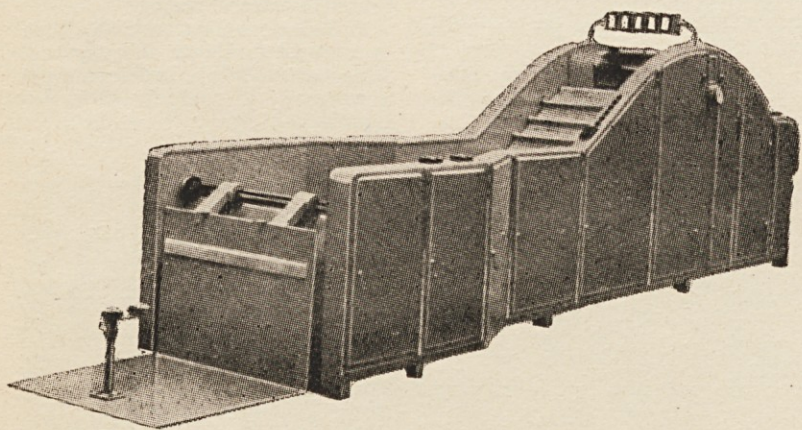
4. Produkcija strojev in produktivnost se bo zvišala.

5. Varnost pri delu bo boljša.

Kot omenjeno, je ena glavnih zaprek, da delo v pogledu obnove ne teče tako kot bi moralo, pomanjkanje deviz za nabavo oblog in raznih strojnih delov. Strojne dele zato izdelujemo v lastni delavnici, katera je pa zasedena že z drugimi deli za rekonstrukcijo tovarne. Če bi obloge načrtno menjali in se držali v svetu upoštevane norme, bi morali te menjati najkasneje v štirih do petih letih. Ker obratujemo v treh izmenah, bi bil to za nas skrajni rok. To pomeni, da bi samo za obloge letno porabili ca. 15 milijonov in še ca. 6 milijonov za ostale stroške, kateri bi nastali pri uvozu. Naprave za pogon in menjavo loncev bi iz uvoza stale v celoti ca. 23 milijonov deviznih dinarjev in še ca. 8 milijonov za ostale stroške. Če bi računali še ostala dela, bi se ti stroški podvojili, nič manj pa ne bodo znašali, če bomo dela izvedli v domači delavnici, zato se bo pa delo zavleklo še par let. Stroški za obloge iz uvoza bodo ostali poleg tega iz leta v leto isti.

Z omenjenimi deli in nabavo materiala pa še ni zagotovljeno brezhibno delovanje in kvaliteta proizvodov, ker ta zavisi še od vestnega vzdrževanja in posluženja, na kar bomo morali v bodoče še bolj paziti.

S. M.

Stroj za vlaženje preje

V zvezi z nabavo investicijske opreme, ki je predvidena v programu rekonstrukcije, smo že dobili stroj za vlaženje preje, katerega bomo v kratkem montirali. Prednost stroja je, da vlaži enakomernje in se vlaga da prilagoditi vsaki kvaliteti preje in formatu cevki. Produktivnost v vlagalnici se bo s tem dvignila,

ker vlagalke ne bodo več ročno vlagile, temveč samo vlagale.

Za tak stroj smo se odločili, ker so sedanje naprave istrošene in bi bile potrebne temeljitega popravila z uvoznimi deli, kljub temu pa ne bi delovale, ker bi bila količina vlage v preji še vedno odvisna od posameznika.

S. M.

Preдача Titove štafete v Litiji za njegov 69. rojstni dan

Pionirji in cicibani so prišli čestitat kolektivu za 1. maj

Na zasedanje DS, ki je bilo 21. 4. 1961 je prišlo 5 pionirjev iz Osemletke Litija, ki so pozdravili DS in čestitali k delovskemu prazniku.

Povedali so, da poznajo naše podjetje in naše delo iz razgovorov, ki jih imajo v šoli in iz pripovedovanja staršev. Uspehe podjetja občutijo predvsem sami, ker je njihova otroška doba lepša, kot je bila njihovih staršev. Zahvalili so se kolektivu za trud in še posebej za pomoč, ki jo je podjetje nudilo otroškemu vrtcu, šoli in pionirski organizaciji ob različnih prilikah. Zaprošili so, da bi jim ostali naklonjeni še naprej.

Iz svojega življenja pa so povedali, da imajo letos ob dvajsetletnici revolucije tako kot vsi pionirji v državi, tudi oni pionirske igre. Pionirji na litijski šoli so razvili živahno dejavnost. Imajo svoj fotoklub, igralno skupino, lutkarje, tekmujejo v šahu in gojijo šport, posebno pa so ponosni na svojo zadrugo, ki je bila lani prva v okraju. Pri šoli so zgradili svoj pionirski dom, ki je bil odprt za prvomajske praznike. Po svojih močeh urejajo tudi okolico šole. Nadalje so še povedali, kako je njihova šola opremljena s starim pohištvo in da je njihova velika želja, da bi šolo preuredili in opremili tako, kakor so urejene in opremljene šole drugje. Šola je že naslovila tudi na naše

podjetje prošnjo za pomoč in pionirji so prepričani, da to pomoč lahko pričakujejo tudi od nas.

Poudarili so, da razumejo tudi potrebe podjetja, posebno glede nakupa novih strojev, da pa bi bili srečni, če bi Predilnica prevzela nad njihovo šolo patronat in s tem stalno skrb za materialni obstoj šole.

Na istem zasedanju je delavski svet odobril, da se iz sredstev za izobraževanje kadrov odstopi 1 milijon Osemletki Litija.

Iz otroškega vrtca pa je prišlo 30 cicibančkov, ki so se pri upravi podjetja zahvalili za vso doseđanje pomoč in skrb za njih. Tudi oni pozdravljajo delovni kolektiv in mu želijo v bodoče mnogo uspehov.

L. R.

Neznanemu dopisniku

V nabiralniku Tovarniškega obveščevalca smo dobili Tvoj pripevek odnosno dve duhoviti šali iz življenja v kolektivu. Primerni bi bili za objavo, če bi bili podpisani.

Pozivamo Te, da se še oglasiš, vendar tako, da bomo vedeli kdo si. Če boš želel, Tvojega imena ne bomo objavili. Če bo še kaj primernega pošlji in bomo prispevke honorirali.

Pravilnik požarno-varnostne službe v našem podjetju

Splošne določbe in požarno-varnostna služba.

Podjetja so izročena po temeljnem zakonu o gospodarjenju z gospodarskimi podjetji (iz leta 1950) delovnim kolektivom. Kako morajo gospodariti podjetja je urejeno s številnimi predpisi. Samoposebi se razume, da morajo skrbno gospodariti organi samoupravljanja, kot predstavniki delovnega kolektiva. Ta skrbnost med drugimi obsega eno največjih brig za očuvanje izročene oziroma zaupane imovine podjetja — kot del splošnega ljudskega premoženja —. Temu očuvanju preti s strani požarov največja nevarnost. Kljub skrbnosti in pažnji in urejenosti gasilske službe je prišlo v našem podjetju v zadnjih dveh letih do dveh nevarnih požarov in je nastala občutnejša škoda. Zato ni nikoli preveč brige za varstvo proti požaru. Očuvanje podjetja, ki predstavlja imovino, ki nam je izročena v upravljanje, nam pomeni še delo, naš kruh, tega kruha pa lahko zmanjka, če ne bomo skrbno varovali podjetje. Temeljni zakon o varstvu pred požarom nalaga zato gospodarskim organizacijam, da uredijo primerno in dobro varnostno službo urejeno s svojim pravilnikom.

Delavski svet se je v našem podjetju stalno brugal za ureditev take službe. Nazadnje je delavski svet na svojem zasedanju dne 17. 3. 1961 sprejel pravilnik požarno-varnostne službe za naše podjetje. Vsi zaposleni morajo biti seznanjeni s tem pravilnikom in se po njem ravnati. Da bomo res vsi seznanjeni je delavski svet sprejel tudi sklep, da se glavna določila pravilnika objavijo v Tovarniškem obveščevalcu.

Za ureditev požarne varnosti so v posameznih oddelkih odgovorni vodje oddelkov. Vsakdo pa, ki opazi kjerkoli, da objektu oz. napravi preti nevarnost požara, ali da je nastal že požar, je dolžan, da prepreči nevarnost, če je to mogoče. V nasprotnem primeru mora takoj javiti nevarnost oz. požar dežurnemu gasilcu, če je takoj dosegljiv oziroma mojstru in dalje vratarju, ki nadalje ukrepajo. Podjetje je dolžno, da ima gasilsko organizacijo v kateri sodelujejo zaposleni. Imeti mora najmanj eno desetino v delovni izmeni, ki šteje najmanj 10 članov, ki v primeru požara takoj nastopi. Gasilske enote oziroma društva morajo imeti ustrezno opremo za gašenje, o čemer se mora voditi točna evidenca, oprema pa mora biti vselej sposobna za uporabo, za kar so odgovorni dežurni gasilci in osebe, ki so zadolžene za te naloge.

V podjetju je ustanovljena gasilska enota, ki šteje najmanj 100 članov. V vsaki delovni izmeni mora biti vsaj 10 članov gasilskega društva v desetini, ki predstavlja del enote in katerih naloge je, da skrbe za zadošitev eventualno nastalega požara. Gasilsko enoto vodi poveljnik, ki mora skrbeti da — v primeru požara vodi gašenje in odredi pravi način gašenja in uporabo gasilskih sredstev itd. in eventualno prepove dostop nepoklicanim osebam do požarišča

— organizira vaje v gasilski enoti vsaj vsake tri tedne

— so novodošli delavci pravilno uvedeni k gasilskim vajam in, da so v tem pogledu strokovno usposobljeni. Odločbe prejemajo novospregjeti od personalne službe

— poročati mesečno upravi o stanju gasilske enote

Važno nalogo opravlja tudi gasilski varnostni tehnik, njegova skrb je pri tej službi, da

— sodeluje pri poučevanju delavcev, zlasti novospregjetih, o požarno-varnostni službi

— vodi nadzor, da sprejme vsak novospregjet delavec od personalne službe odločbo o obveznem obiskovanju gasilskih vaj

— sodeluje pri požarno-varnostni komisiji DS

— sodeluje pri požarnovarnostnih pregledih

— časovno vrši nadzor nad delom gasilskih desetini, nad organizacijo sanitetne službe, o stanju gasilskih aparatov in ostale opreme

— pri vsakodnevnih obhodih skrbi, da se izvajajo požarnovarnostni predpisi in poroča o pomanjkljivosti vodji oziroma namestniku.

Vse te osebe ki skrbe za požarno varnost odnosno sodelujejo pri gašenju požara, opravljajo poleg tega še vsak svoje delo.

Da pa je gasilska služba še bolj ojačana so še trije poklicni gasilci, na vsaki izmeni po eden, ki morajo:

— voditi knjigo gasilske službe, v katero dnevno vpišujejo vsa zapažanja s področja požarne preventive in operative. Iz knjige morajo biti tudi razvidni ukrepi v zvezi z ugotovljenimi pomanjkljivostmi. Knjigo je treba dostavljati na vpogled šefu tehnične službe in to vsak dan.

— skrbeti morajo, da ima vsaka gasilska enota vedno zadostno število članov, ki so vajeni gasilske službe. Nove člane, ki te službe še niso vajeni, morajo poučevati in usposobiti za gasilsko službo,

— skrbeti morajo zato, da so vsa gasilska sredstva v redu in pregledana,

— v požarno-varnostnem oddelku, za katerega je poklicni gasilec zadolžen, mora tromesečno temeljito pregledati ročne gasilne aparate, redno menjavati vodo v čebrih ter redno vzdrževati ostalo gasilno opremo,

— pregledovati dnevno vse reševalne in zaščitne naprave v obratu. Temeljiti pregled pa mora izvršiti enkrat mesečno. Obrabljena gasilska sredstva mora po potrebi obnoviti po izdanih navodilih,

— izvršiti mora redne preglede podjetja. Posebno pažnjo mora polagati kadar je obrat v mirovanju, voditi nadzor nad vodnimi razmerami v obratu in časovno črpati vodo v rezervoarju. Kontrolirati, če so zaprte vodovodne pipe, izklopljene električne peči, ustavljeni vsi motorji na posameznih strojih in pogašene električne peči in pogašene luči v posameznih obratih. Vse zapažene nepravilnosti mora vpisati v dežurno knjigo,

— pregled električnih požarnih javnikov mora dežurni gasilec izvršiti vsako soboto ob 12. uri.

Zaradi dobrega vršenja gasilske službe je odrejeno obvezno posečanje gasilskih vaj. Vsi zaposleni moški se morajo obvezno udeleževati gasilskih vaj. Obvezno posečanje gasilskih vaj je del sporazuma, ki ga sklene oseba, ki na novo stopi v delovno razmerje v našem podjetju. Vse zaposlene žene pa se morajo seznaniti o osnovnih načelih preventive in gašenja. Kolikor zaposleni teh obvez ne izpolnjujejo se jim lahko odpove delovno razmerje.

Oddelkovodje so odgovorni za požarno varnost v svojem oddelku. Ob predaji službe morajo pisмено potrditi, da so požarno-varnostne naprave v redu. Ob zaključku nočne izmene ali ob nedeljah, kadar se preneha z delom, morajo mojstri kontrolirati, da so pravilno ustavljeni elektro motorji, klimatske naprave, pogašene luči in zaprte vodovodne pipe. V vsakem oddelku mora biti požarno-varnostna knjiga v katero se vpišuje predaja požarno-varnostnih naprav, pa tudi vse okvare na teh napravah. Kontrolirati morajo tudi oddelkovodje večkrat dnevno ležaje in osi strojev, zlasti tam, kjer se nabira gorljiv prah ali navijajo prejne niti.

V času ogrevanja oddelkov se električni tok ne izključuje. Dežurni električarji so odgovorni za pravilno vzdrževanje električnih naprav. Vse ugotovljene nepravilnosti in okvare so dolžni takoj

javiti vodji elektro obrata. V primerih, ko se iz kakršnih koli vzrokov izključi in ponovno vključi električni tok med obratovanjem, mora dežurni električar obvestiti prizadete oddelkovodje. Če se med mirovanjem oziroma, ko se v obratu ne dela, izključi električni tok zaradi kontrole ali popravila električnih naprav, mora po ponovni vključitvi električnega toka dežurni obvestiti vratarja, ki vpiše to obvestilo in o ponovni vključitvi obvesti dežurnega gasilca. Zaradi kontrole in popolnejše varnosti mora dežurni električar podpisati, da je obvestilo predal, dežurni gasilec pa, da je obvestilo prejel. Za pravilno obveščanje v tem pogledu so odgovorni dežurni električarji in vratarji. V času, ko se obrat ne ogreva, se mora po končanem obratovanju v transformatorjih izklopiti tok. O izključitvi, ponovni vključitvi in izključitvi ob preizkusih naprav ali pri popravilih, zlasti s strani zunanjih električarjev mora biti podoben nadzor s strani dežurnega električarja. Tudi o tem mora dežurni električar obvestiti vratarja in dežurnega gasilca.

Nočni čuvaji oziroma vratarji morajo biti obvezno člani obratne gasilske enote in seznanjeni z vsemi gasilnimi, zlasti še z alarmnimi napravami v podjetju. V tesnem stiku morajo biti z dežurnim gasilcem — imeti morajo seznam vseh telefonskih števil, ki jih je potreba klicati v primeru požara.

Se nadaljuje.

Sanitetni tečaj civilne zaščite

Organizacija Civilne zaščite v Litiji je organizirala sanitetni tečaj, ki se je začel 3. marca in uspešno zaključil 25. aprila letos.

Po programu je imel 64 ur predavanj. Tečajnikov je bilo 32 od tega 15 članic civilne zaščite iz Predilnice Litija, ostali udeleženci pa so bili iz podjetij na območju naše občine.

Ob zaključku tečaja so udeleženci polagali teoretični in praktični izpit.

Snov so tečajnikom podajali: dr. Lebinger Franc, dr. Vrtačnik Kazimir, dr. Dolanc Alenka ter medicinska sestra tov. Kolšek Danica.

Obisk vseh predavanj je bil zadovoljiv, tako predavatelji kot tečajniki so vložili ves trud za čimboljši uspeh tečaja.

Pričakujemo, da bodo tečajnice iz našega podjetja po uspešno zaključenem tečaju sodelovale pri organizaciji in nudenju prve pomoči v podjetju. B. B.

Tečajnice iz predilnice s predavateljico dr. Dolanc Alenko

NAŠA UPOKOJENCA,

ki sta odšla v marcu

Jeriha AVGUST, rojen 29. julija 1906 v Gradcu pri Litiji. Ze zelo mlad je spoznal težko življenje tovarniškega delavca. Njegov oče je delal približno 25 let v našem podjetju, mati pa je tudi nekaj časa delala kot tkalka.

dne 19. decembra 1960 ob priliki Občinskega praznika Litije odlikovan od predsednika FLRJ tovariša Tita z Redom dela III. stopnje.

Indof Frančiška, roj. 27. decembra 1906 na Vačah pri Litiji. V našem podjetju je bila zaposlena od leta 1925 dalje. Njena skupna doba pri nas znaša ob upokojitvi 32 let in 6 mesecev.

Pri nas je bila zaposlena do 1941. leta. Med okupacijo ni bila zaposlena. Ze v začetku leta 1943 se je aktivno vključila v narodnoosvobodilni pokret. Njen mož je bil borec NOV in je tam tudi padel.

Po osvoboditvi, in sicer leta 1946, se je ponovno zaposlila v našem podjetju. Naj povemo tudi to, da je ves čas službovanja hodila na delo peš iz Vač v Litijo in po delu spet nazaj na dom na Vače, kjer so jo čakali otroci. Delala je v vseh treh posadah, torej tudi ponoči. Kljub temu, da je vsak dan pešačila 4 ure, je bila na delu vedno vestna in prizadevna. Ni po nepotrebnem izostajala tudi takrat ne, kadar je bila pot zasnežena ali pa poplavljen. Vedno je prišla na delo o pravem času in brez zamud.

Ko smo se poslavljali od nje, smo se čudili, kako je ves ta napor zmogla. Saj jo je poleg dela v tovarni čakalo še delo doma. Vse to pa je zmogla z dobro voljo, katere ji ni nikoli zmanjkalo. Tudi sedaj nam je vsa nasmejana pripovedovala, da je najraje hodila na nočni »šiht« in da ji dolga pot do podjetja nikoli ni delala preglavic. Tako se je navadila na delo in na podjetje, da se kar ne more živeti v to, da bo sedaj doma. Se bi rada delala.

Sam se je zaposlil v Predilnici Litija leta 1919, ko je bil star komaj 13 let. Ko so ga sprejeli na delo, ni dobil niti delovne knjižice, ker je bil še premlad. Takratnih delodajalcev pa ni motila njegova mladost, ker so rabili mlade fante za čiščenje strojev. Čez približno 1 leto so ga zaposlili pri predilnih strojih in je delal skoro pri vseh strojih po par mesecev.

Vedno se je želel izučiti za strojnika ali pa za kurjača. Preden so ga dali na priučitev za kurjača, je delal še eno leto v ključavničarski delavnici, da se je usposobil za razna popravila strojnih naprav. Od 1921. do 1924. leta se je učil v kotlarni in leta 1924 opravil kurjaško strojniški izpit. Od takrat dalje je delal v kotlarni kot kurjač parnega kotla. Njegova delovna doba pri nas znaša skoraj 40 let.

Med okupacijo je kot zaveden Slovenec sodeloval v začetku leta 1944 pri akciji Kamniško-Zasavskega odreda, ko je le-ta rušil vodno črpalko in transformator pri litijski predilnici. Da je akcija lahko uspela, je dal izdelati duplikat ključa vodne črpalke, ker originalnega ključa, ki ga je imel on na skrbi, ni mogel izročiti. V noči, ko je bila izvršena akcija je bil tov. Jeriha zaposlen v kotlarni. Ob približno tri četrt na tri je zaslišal detonacijo. Kmalu zatem je pohitel k vodni črpalki, kjer pa so že bili gestapovci. Na vprašanje, kaj išče tu, se je izgovoril, da mora ugotoviti, zakaj ni vode. Povedal je, da je v službi. Gestapovci pa so ga nagnali. Vrnil se je v kotlarno in delal do jutra. Akcija je popolnoma uspela in vodna črpalka je bila porušena. Sovražnik ni sumil, da je v akciji sodeloval tudi on in je tako ostal zaposlen v podjetju še vso okupacijo.

Takoj po osvoboditvi, ko je pričela tovarna obratovati, je tudi tov. Jeriha delal z vsemi močmi, da se je obratovanje čim preje normaliziralo. Pri svojem delu je bil vseskozi zelo prizadeven in vesten. Bil je vzor discipliniranega delavca. Za svoje prizadevanje, ki ga je pokazal pri delu, je bil na slavnostnem zasedanju DS

Ko smo se poslavljali od nje, smo se čudili, kako je ves ta napor zmogla. Saj jo je poleg dela v tovarni čakalo še delo doma. Vse to pa je zmogla z dobro voljo, katere ji ni nikoli zmanjkalo. Tudi sedaj nam je vsa nasmejana pripovedovala, da je najraje hodila na nočni »šiht« in da ji dolga pot do podjetja nikoli ni delala preglavic. Tako se je navadila na delo in na podjetje, da se kar ne more živeti v to, da bo sedaj doma. Se bi rada delala.

Delovne nezgode

V mesecu marcu in aprilu je bilo 6 obratnih in 2 nezgodi na poti iz dela.

Obratne nezgode.

— Skubic Janez rojen 2. 11. 1941, izpahovalec mikalnikov, je pri pobiranju štripsa (bombažnih odpadkov) zadel ob kljukico na stroju in se ranil v roko.

— Dagarin Lovro rojen 8. 10. 1904, elektromonter, se je v trafopostaji pri nizkonapetostnih zbiralnicah s kablom dotaknil nizkonapetostnega razdelilca, povzročil kratek stik in si ožgal roko.

— Gril Edvard rojen 6. 10. 1931, delavec pri remontu mikalnikov, se je pri trganju mikalnikove garniture iz mikalnikovega bobna, zboldel v desni kazalec z iglo mikalnikove garniture.

— Smrdelj Andrej rojen 23. VII. 1912, vodja izmene, je namočal na mikalnikovo jermenico novo vrv za pogon sekirnice. Ker mu je vrv nenadoma potegnilo na jermenico, se pritisnila vrv sredinec desne roke ob rob mikalnikove jermenice in mu odrezala členek prsta.

— Kolman Franc rojen 24. 2. 1936, strojni ključavničar pri remontu mikalnikov, je sekal v remontni delavnici iz mikalnikovih

Zaposlena je bila kot predica na flyerju. Vedno je skrbelo, da je stroj v redu vzdrževala in da je bila kvaliteta njenih izdelkov dobra. Tudi normo je vedno prekoračevala. Za svoje prizadevanje pri delu je bila dvakrat odlikovana z delovnim odlikovanjem predsednika Tita. Prvič z medaljo dela dne 29. novembra 1955, drugič pa z Ordenom dela III. stopnje na slavnostnem zasedanju DS dne 22. decembra 1959 ob priliki Občinskega praznika Litije.

Obema našima upokojevcema se zahvaljujemo za ves trud, ki sta ga vložila v delo in tako prispevala k splošnemu uspehu in razvoju podjetja. Želimo jima v nadaljnjem delovanju in življenju izven podjetja še mnogo srečnih in zadovoljnih let.

V mesecu marcu so odšli iz podjetja še:

13. marca 1961 Štrus Anton, pleskar — sporazumno prenehanje delovnega razmerja; 21. marca Vizlar Jože, dežurni električar, k vojakom; 18. marca Skubic Janez, izpahovalec, k vojakom; 22. marca Malis Janez, remontni ključavničar, k vojakom; 28. marca Širca Gregor, transportni delavec, upokojen; 31. marca Menkovič Marija, predica, lastna odpoved.

rešetk zakovice. Drobec zakovice se je odbil od stene, ponesrečenca zadel v levo oko in mu ga poškodoval.

Nezgode na poti z dela

Koleša Ivan, rojen 19. XII. 1933, mazač strojev, je na poti z dela na kolovozni poti padel s kolesa in se urezal v svetliko ob mezinice desne roke. Svetliko je uporabljal za razsvetljavo po poti, ker zaradi hribovitega terena ne more uporabljati kolesa.

— Stare Marija, rojena 7. III. 1906, čistilka obratnih prostorov, se je na poti z dela vsedla na zadnji del voza s konjsko vprego, padla in se udarila v levo ramo.

Nezgode predstavljajo v našem podjetju resen problem in se bomo morali prav vsi prizadevati, da do nezgod ne bo prišlo. Poleg škode, ki jo ima zaradi nezgod delovni kolektiv vsled izpada produkcije, so najbolj prizadeti poškodovanci sami.

Vsaka nezgoda se v podjetju temeljito analizira zakaj je do poškodbe prišlo in se podvzamejo potrebne varnostne mere.

Kolektiv Predilnice Litije je v letu 1960 dosegel v naporih za zmanjšanje nezgod uspeh, saj se je uvrstil med 18 podjetij v

ljub. okraju, ki so znižali nezgode po številu in izgubljenih dnevih.

Ako primerjamo nezgode v četrtletju 1960 z letošnjim letom, je bilo 1. I. 1960 do 30. IV. 1960 13 obratnih in 6 nezgod na poti na delo ali z dela.

V času od 1. I. 1961 do 30. IV. 1961 je bilo 11 obratnih in 3 nezgode na poti na delo in z dela.

Iz primerjave nezgod se vidi, da imamo možnost, da s pazljivostjo dosežemo boljše rezultate.

Novo imenovana HTZ komisija je imela dne 5. V. 1961 prvo sejo. Komisija je sestavljena iz članov kolektiva: Stamatovski Niko, Bizjak Konrad, Pavliha Lojze ml., Ribič Marija, Hribar Ivan, Lesjak Franc in Cvetan Milka.

Ker prihajajo najboljši predlogi za izboljšanje higiensko — tehničnega varstva v podjetju iz vrst delovnega kolektiva, apeliram na vse, da iznašajo koristne predloge predpostavljenim, članom HTZ komisije, sindikalnim poverjenikom ali članom delavskega sveta. Predloge ali vprašanja se lahko naslovijo na tovarniško glasilno.

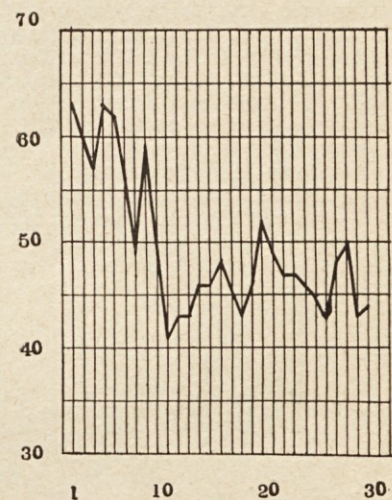
Vse predloge bo HTZ komisija obravnavala na svojih sejah in koristne predloge predložila v obravnavo vodstvu podjetja.

L. F.

Bolniški izostanki v mesecu aprilu

V aprilu so bili izostanki najvišji 1. in 4. aprila, ko je bilo bolnih 63 ljudi (brez porodnic). Najmanj bolnih pa je bilo 10. aprila in sicer 41 po številu.

Gibanje bolniških izostankov v mesecu aprilu je razvidno iz spodnjega grafikona.

Število bolniških izostankov odnosno izgubljenih delovnih dni po posameznih oddelkih pa je bilo:

Oddelki	Izgubljenih delov. dni	Štev. zaposl. na dan 1. 5. 1961
Čistilnica	24	36
Mikalnica	19	36
Predpredilnica	188	79
Predilnica I	247	152
Predilnica II	243	107
Vlagačnica	31	29
Valjčkarna	—	4
Sukalnica	124	67
Stročnarna	43	25
Nameščenci	95	57
Sklad., zaboje	54	21
Rem. čist. kolona	55	33
Zidarji	40	9
Delavnice	11	26
Elektrodelavnica	32	7
Pomožno osebje	27	13

SKUPAJ 1233 701

Ali že veste?

— da se je do 7. V. 1961 javilo za letovanje v počitniškem domu 138 članov delovnega kolektiva s svojimi družinami. Pohitite s prijavi, ker je še dovolj praznih hišic za letovanje. V času odsotnosti varnostnega tehnika zbira prijave za letovanje tov. Tišlar Hilda

— da je bilo v letu 1961 že 18 članov kolektiva na 21 dnevno preventivnem okrevanju v Poreču. Okrevanci pišejo iz okrevališča: Poreč 15. 4. 1961

»Vsi smo zadovoljni. Vreme je lepo. Sprehajališča krasna. Same dobrine za rekonvalescente. Ali Poreč 3. V. 1961

»Imamo se odlično. Hrana odlična, plaža lepa, vreme zelo ugodno, tako, da je vse v redu.«
Črne Marija po prihodu iz Poreča: »Zredila sem se 4 kg. Diham veliko lažje, kot pred okrevanjem«

Pirc Franc po prihodu iz Poreča: »Nikdar v življenju mi ni bilo še tako dobro, kot mi je bilo v okrevališču. Zredil sem se 3 kg.«

V letošnjem letu je predvideno, da bo letovalo v okrevališču Poreč in Soča 38 članov delovnega kolektiva

— da bo odšlo na 10 dnevno brezplačno letovanje posindikalni liniji v počitniški dom Novigrad 20 članov delovnega kolektiva...

— da se bo v mesecu avgustu pričela krvodajalska akcija. V našem podjetju so se pričele zbirati prijave v mesecu maju. Prijavite se za oddajo krvi pri svojih mojstrih. Sodelujmo v tej humani akciji, ker z oddajo krvi rešimo veliko življenj. V letu 1960 je oddalo kri več kot 130 članov delovnega kolektiva. Nekaj članov je dobilo srebrno značko za 5 × oddajo krvi.

— da se je pri vratarnici podjetja začela graditi kolesarnica

— da bo Občinska komisija za prometno varnost organizirala po delovnih kolektivih sestanke, na katerih se bo razpravljalo o pro-

metni disciplini na naših javnih cestah in na splošno o prometni varnosti ter uporabnosti dvokoles za javni promet.

— da je 18. V. 1961 zasedala Krajevna skupščina socialnega zavarovanja. V družbenem samoupravljanju uspešno sodeluje 6 članov delovnega kolektiva

— da je Industrijsko gasilsko društvo Predilnica organiziralo 2

strokovni ekskurziji v Poklicno brigado v Ljubljano in gasilsko šolo Medvode. Ekskurzije se je udeležilo 50 članov in članic gasilskega društva.

— da se je od 16. do 21. maja vršil požarnovarnostni teden. Člani društva so se dobro pripravili za organizacijo varnostnega tedna. Ustanovila se je že tekmovalna desetina, ki ima redne gasilske vaje tudi ob nedeljah

— da bo Industrijsko gasilsko društvo v jeseni razvilo nov gasilski prapor. Ustanovil se je tudi pripravljalni odbor za organizacijo razvitja gasilskega prapora, ki bo združeno s proslavo 20 letnice vstaje in 75 letnice ustanovitve podjetja.

L. F.

IGD je priredilo ekskurzijo

V nedeljo 23. IV. 61. je IGD predilnice priredilo ogled prostoro poklicne gasilske brigade v Ljubljani in gasilske šole v Medvodah. Ogleda se je udeležilo 50 članov — aktivnih gasilcev.

Adjutant gasilske brigade nam je podrobneje razkazal orodje, opremo in prostore doma. Vsi smo bili presenečeni nad sodobno urejenim gasilskim domom. Njihovo težko, marljivo in humano delo se odraža v odlikovanjih in diplo-

mah, ki smo jih videli razobešene po hodnikih. Poleg doma imajo urejene delavnice za popravila gasilske opreme in vozil. Telesno izdržljivost in vojaško disciplino pa urijo na asfaltnem platuju pred domom. Delovnik se jim začne v vedni pripravljenosti za novo humano pomoč, saj jih dolžnost kliče tudi desetkrat dnevno. Njihovo geslo je: »Naj bo dan ali noč, vsakomur smo v pomoč!«

Po podrobnem ogledu doma poklicnih gasilcev smo se odpeljali v Medvode, kjer je šola poklicnih gasilcev — tudi naših. Šola je zelo lepo urejena, čeprav ne sodobno, saj se borijo s finančnimi težavami. Kljub temu pa vzbujajo pogled na zibelj gasilstva spoštovanje. Med ogledom so naši poklicni gasilci obujali spomine na čas šolanja.

Po končani ekskurziji smo se dobre volje in praznih želodcev odpeljali na majhen prigrizek v prijazen »Slavkov dom«.

B. A.

Križanka

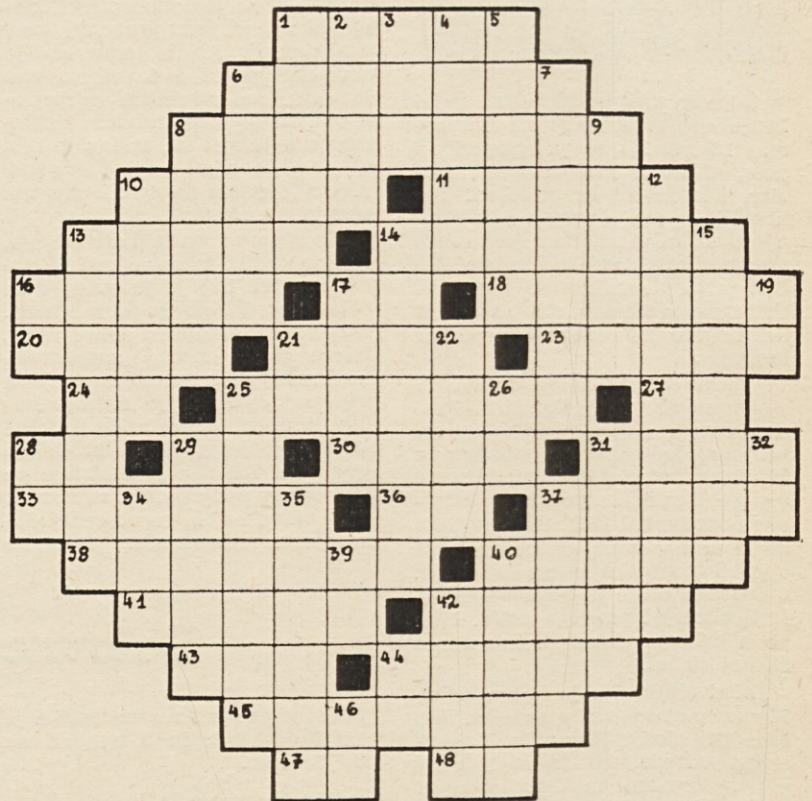
Vodoravno:

1. dragi kamni, 6. pisec kronike, 8. drobnogled, 10. vreclec v Rogaški Slatini, 11. ime igralca iz filma »Tretji človek«, 13. zdravilna rastlina, 14. volilec, 16. naprava za podvodno delo, 17. ploščinska mera, 18. pristaniško mesto v Franciji, 20. Cincar, 21. ukan, 23. živci, 24. nemški predlog, 25. žival z mnogimi nogami, 27. kratica za ekonom. enoto, 28. kraj pri Ljubljani, 29. arabski žrebec, 30. okrajšano žensko ime, 31. mejna reka med Poljsko in DR Nemčijo, 33. Neumnež, 36. ljudska pritrilnica, 37. povelja, 38. široka ulica, 40. utežne mere, 41. izbrana družba, 42. ladjevje, 43. mlada krava, 44. klici, viki, 45. poveljniki kozaške vojske, 47. znak za kemično prvino iridij, 48. predlog.

Navpično:

1. silen vihar, 2. pristanišče v sestavljenkah (tujka), 3. češka pri-

trdilnica, 4. razkuževalno sredstvo (z = s), 5. odkritosrčen, 6. zdravi- lo proti malariji, 7. pokrajina v Italiji (fon.), 8. moabitski bog, 9. vlažne, 10. moško ime, 12. zname- nita pariška katedrala, 13. kro- nična bolezen, ki se pojavlja za- radi pomanjkanja B vitaminov, 14. grška boginja maščevanja, 15. potrdilo o prejemu in prevzemu ter pismena obveza za vračilo, 16. okrajšava za »kvadratni«, 17. ži- dovsko moško ime, 19. kem. znak za silicij, 21. slovenski tednik, 22. »podravkina« juha, 25. zelo nadle- žen mrčes, 26. kemični znak za galij, 28. kratica evropske države, 29. pozivi, 31. taki z velikimi očmi, 32. različna samoglasnika, 34. rim- ski pozdrav, 5. dobesedne navedbe iz kake knjige, 37. zagovori zoper bolezn, 39. kratica za »Jugoslo- vanska armija«, 40. ilovica, 42. ime slov. humorističnega pisa- telja, 44. kratica za dolžinsko eno- to, 46. glej 17. vodoravno.

KONSTITUIRANJE UO DITTS 1961

Predsednik del. predsedstva: »Tovariši, danes bomo iz svoje srede izbrali: predsednika, tajnika, blagajnika in enega... enega... ki bi delal!«

GLASILO
PREDILNICE LITIJA
UREJA
UREDNIŠKI ODBOR
ODGOVORNI UREDNIK:
BIZJAK BRANKO
TISK IN KLIŠEJI
TISKARNE
»JOŽE MOŠKRIČ«
V LJUBLJANI